

leeftijd **57**

opleiding **graduaat landbouw, Thomas More Geel**

carrière **voorzitter Coöperatie CRV 2017-2021, RvC-voorzitter CRV**

2015-2021, voorzitter CRV Vlaanderen vzw 2015-2021, ondervoorzitter

Boerenbond 2005-2013, voorzitter VLAM 2007-2013

Boerenbestuurder keert terug naar Dessel

Zes jaar lang stond Peter Broeckx mee aan het stuur van CRV, eerst als voorzitter van de raad van commissarissen, later als voorzitter van de coöperatie. Nieuwe technieken moeten we als sector omarmen, maar we moeten er wel voor zorgen dat ze in boerenhanden blijven, meent hij.

TEKST WIM VEULEMANS

Met de ochtendlijke werkzaamheden op het melkveebedrijf achter de rug trekt Peter Broeckx zich vaak terug op een grote zolderkamer boven de woning, een vroegere hooizolder. Dit is, zeker sinds de aanvang van de coronapandemie, zijn tweede habitat geworden. Van hieruit zat hij een veelvoud aan vergaderingen voor en ook nu heeft hij er zijn plek voor het finale gesprek met VeeteeltVlees als afscheidnemend CRV-voorzitter.

‘Ik weet dat sommigen denken dat mijn vertrek er eentje is als een dief in de nacht’, steekt Peter Broeckx meteen van wal. Op de CRV-ledenraad van 11 maart jongstleden nam hij afscheid van het CRV-bestuur en gaf hij de fakkel door aan Wietse Duursma uit Bellingwolde. ‘Het is mijn keuze om nu mijn mandaat door te geven aan een opvolger’, vervolgt hij. ‘Twee jaar geleden heb ik getwijfeld of ik mijn toen aflopende mandaat wel wilde vernieuwen. Maar er lag nog wat werk op tafel, met onder meer een directiewissel. Twee jaar later is het wel tijd voor opvolging.’

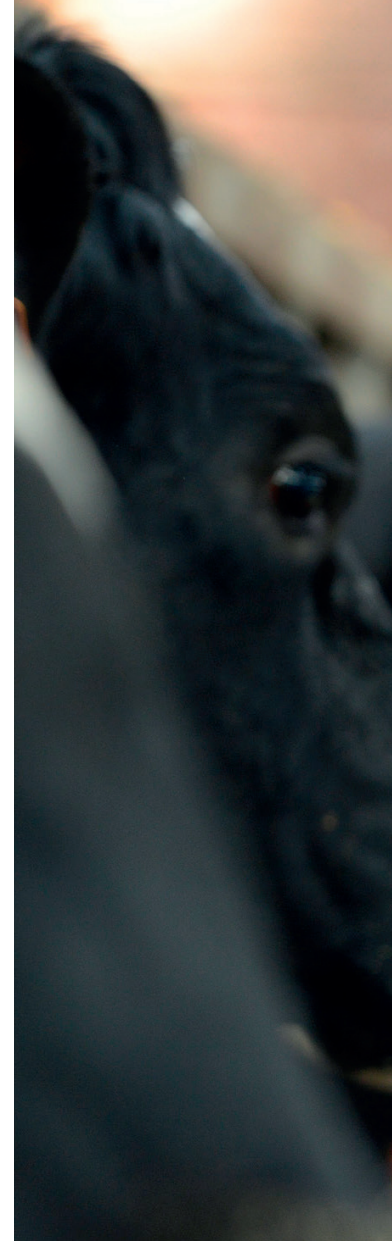
En met die opvolging moet je volgens de Desselse melkveehouder vanaf dag één van het mandaat bezig zijn. ‘Continuïteit binnen een bestuur en een bedrijf is essentieel en daarvoor moet je als organisatie ook inzetten op talentontwikkeling. Zo hebben we ons als gehele bestuur hier goed op kunnen voorbereiden.’

Broeckx beschouwt het in die optiek ook als een compliment dat nog maar weinigen zich herinneren dat CRV zes jaar geleden – bij zijn aantreden – nog in een bestuurscrisis zat. In 2015 trad hij aan als voorzitter van de raad van commissarissen bij CRV en later – bij de fusie van de Vlaamse en Nederlandse coöperaties – ook als voorzitter van de Coöperatie CRV. En dat was meteen ook zijn tweede bestuursperiode nadat Broeckx ook al tot 2007 bestuurder was bij VRV en CRV. In de tussenperiode was hij actief bij de Vlaamse Boerenbond en VLAM.

Ontwikkelingsnelheid in veeverbetering

Ook al zit er maar acht jaar tussen beide bestuursperiodes bij de veeverbeteringsorganisatie, toch merkt Broeckx een aantal grote verschillen. ‘Op de eerste vergadering van de raad van commissarissen bij CRV in het voorjaar van 2015 stond de afschaffing van het proef-, wacht-, fokstierprogramma voor holstein op de agenda,’ herinnert hij zich nog goed. ‘Genomics vond steeds meer zijn weg in de fokprogramma’s, maar ook bij de veehouders op het erf. Toen ik vertrok in 2007 was er nog maar sprake van enkele individuele merkers. Zo snel gaat het met de techniek.’

Volgens de gewezen bestuursvoorzitter bij CRV zit er een enorme ontwikkelingsnelheid in de fokkerij en vooral de dataverzameling. Voor hem mag CRV hierin niet op

haar lauweren rusten en moet er volop geïnvesteerd worden. Maar meteen komt dan ook het steentje in zijn schoen naar boven. 'Dataverzameling door een stamboek is geborgd en vooral: er is toezicht op door de controlerende overheid', vertelt Broeckx. Hij verwijst daarbij naar de frequente aanvallen van bedrijven of personen die twijfelden aan de goede bedoelingen van Coöperatie CRV, maar waarbij de toezichhoudende overheden of de rechtbank CRV steeds in het gelijk stelde. 'Er is steeds een duidelijke scheiding tussen wat coöperatie en stamboek is en wat het bedrijf is. Als anderen dat dan afdoen als windowdressing, gaat dat mijn petje te boven. Wij worden dan als bestuurders op onze integriteit gepakt, men doet het steeds af alsof wij als veehouders het belang van onze collega's niet vooropstellen.' De ervaren bestuurder ziet zichzelf ook vooral als een boerenvertegenwoordiger, eerder dan een vertegenwoordiger van het bedrijf. 'Wij zijn als bestuurders steeds verantwoordelijk geweest voor de invulling van de Coöperatie CRV als een fokkerijorganisatie. Het wringt toch dat anderen daaraan twijfelen. De coöperatie, dat zijn veehouders.'

Concept stamboek onder druk

Broeckx merkt op dat waar vroeger data in de veehouderij vooral en nagenoeg enkel vanuit het stamboek wer-

Peter Broeckx: **'Zonder internationalisering geen fokkerijzeggenschap'**

den verzameld, dit nu meer een internationaal, globaal gebeurt, met meer spelers dan alleen maar de stamboeken. 'Data hebben een enorm sectorbelang, maar de commercie loert om de hoek. Met de jaren hebben data steeds meer een waarde gekregen', vult hij aan. 'Een stamboek is een filter waar die data doorheen moeten om ze op de kwaliteit te kunnen controleren en te kunnen gebruiken voor bijvoorbeeld fokwaarden. Het stamboek zorgt voor het sectorbelang, het ras staat in een stamboek op de eerste plaats. Maar als stamboeken met beperkte budgetten ook data moeten gaan inkopen bij derden, wordt het een moeilijke opdracht.'

Volgens Broeckx komt het concept stamboek zoals we dat nu allemaal kennen, op termijn steeds meer onder druk. 'Je merkt nu al dat grote internationale spelers zelf data gaan verzamelen, hun eigen algebra erop loslaten en zo tot een eigen index komen. Elk voor zich. En dat is niet mijn voorkeur, maar het is wel de trend. Ik

merk dat steeds minder mensen in de sector er wakker van liggen dat informatie die hoofdzakelijk op management is gericht, wel of niet door de kwaliteitsfilters van het ras of stamboek geraken.’ Broeckx wijst erop dat stamboeken vroeger de data zelf verzamelden en tot fokwaarden verwerkten. Andere commerciële partijen maakten daar dan gebruik van en zorgden ook voor een financiële ondersteuning van de stamboekwerking. ‘Of dit in de toekomst nog kan, is een vraag tot debat’, aldus Broeckx.

Veehouders aan het stuur

Dat CRV een coöperatie is, is voor Broeckx eerder een grote kracht dan een belemmering in de ontwikkeling.

‘Je hebt op die manier een veel betere voeling met de basis, de veehouders, dan wanneer je gewoon een bedrijf bent. De veehouders staan immers mee aan het stuur.’ Zo verwijst hij naar de ontwikkeling van een bedrijfsstrategie voor de komende jaren die mede vanuit de coöperatieve structuren opgebouwd wordt. ‘CRV zou een zuivere sales-/serviceorganisatie kunnen zijn, maar dan valt wel de hele onderbouw met leden weg. Je verliest lokale invloed op bijvoorbeeld je eigen fokdoel, maar ook op de tools die je als veehouder nuttig acht voor je veestapelmanagement.’

Voor CRV en de leden is die invloed van grote waarde, aldus Broeckx. ‘Destijds hebben we met VRV ook die oefening moeten maken: terugplooiën op de eigen

Peter Broeckx: **‘Het oog en de feeling van de meester hebben hun waarde, maar men heeft er met merkertesten een tool bij’**

Peter Broeckx: **‘Je merkt dat internationale spelers zelf data gaan verzamelen en eigen fokwaarden maken. Dat is niet mijn voorkeur, maar het is wel de trend’**

markt of aansluiten bij een mondiaal fokprogramma. Hadden we gekozen voor het eerste, dan hadden we nu als Vlaamse veehouders geen enkele zeggenschap meer in fokkerij.’

Dat geldt volgens hem ook voor data. In die zin is hij enthousiast over programma’s als JoinData en Djust-Connect, waarbij bedrijven en organisaties makkelijk data kunnen delen en de boer toch aan het stuur zit. Waar holstein al veel langer een internationale markt is, is de laatste jaren ook de vleesveehouderij meer mondiaal geworden, voornamelijk als ‘beef on dairy’. ‘Een goed aanbod van vleesveegenetica wordt steeds belangrijker voor globaal opererende fokkerijorganisaties.’ Maar volgens Broeckx mag je die markt absoluut niet als een restmarkt beschouwen en zomaar de reststroom uit de zuivere fokkerij afzetten als gebruikskruising. ‘Je moet ook hier de fokkerij zelf in handen nemen, hoeveel en welke stieren heb je nodig en deze zelf gaan selecteren. In andere landen lachen ze niet als ze toevallig een zwaardere bevalling hebben. Belgisch witblauw levert een geweldig product, maar heeft last van een minder positief imago in sommige landen. Dat zit ons in de weg, maar mag ons niet tegenhouden. We moeten gewoon zorgen voor een goed product.’

Kijken naar elke vorm van groei

Voor Peter Broeckx is terugkeren naar de eigen markt geen optie meer, wel investeren en ontwikkelen. En dat kost natuurlijk geld. ‘Internationaliseren doe je in de eerste plaats om omzet te creëren voor de eigen investeringen’, verduidelijkt hij de keuzes van CRV. ‘Internationale verkoop van genetica via vertegenwoordigers of eigen dochterondernemingen is het meest voorkomend. Daarbij ondersteunt die verkoop het eigen fokprogramma, omdat het een bijdrage levert in de kosten van dat programma.’ Maar Broeckx geeft aan dat een aantal dochterbedrijven zich in hun markten verder hebben ontwikkeld door een bredere werking uit te bouwen, zoals via het aanbieden van managementoplossingen. ‘CRV heeft al die vormen de voorbije twintig jaar ontwikkeld’, gaat hij verder. ‘Dat is een traject van vallen en opstaan, met tegenvallers en schitterende resultaten. Natuurlijk moeten dochterbedrijven op hun operationeel resultaat beoordeeld worden, maar de eerste winst is de bijdrage in de kosten van de thuismarktontwikkeling, door de verkoop van die producten en diensten die voor die thuismarkt ontwikkeld zijn.’ Als voorbeeld geeft hij aan dat het holsteinfokprogramma zonder de internationale bijdrage een derde kleiner zou zijn, met alle gevolgen van dien voor de genetische vooruitgang.

‘Ik meen dat de huidige omvang van CRV onvoldoende is voor alle noodzakelijke investeringen om relevant te blijven in de toekomst’, geeft hij stellig aan. ‘Daarbij kijk ik naar elke vorm van groei. Autonome groei? Dat spreekt voor zich, maar is niet eenvoudig te realiseren.

Overnames kunnen waardevol zijn, maar je bent dan wel beperkt in mogelijke targets, de relevantie van die partij voor de eigen werking of de overnameprijs.’ Ook fusies sluit hij niet uit, maar het is evenzeer een complexe oefening van gezamenlijke visie versus zeggenschap en controle.

Debat nodig over precisieveredeling

Volgens Broeckx moet de sector nieuwe technieken omarmen. Hij verwijst daarbij naar de invloed van merkerselectie in de holsteinfokkerij. ‘Op rasniveau is de fokkerij de voorbije jaren veel meer veranderd dan in de individuele veestapels. Een individuele veehouder heeft wel meer tools gekregen om zijn fokkerij te optimaliseren, zoals genomics.’

Volgens Broeckx blijft de feeling voor fokkerij nog steeds belangrijk. Goede koefamilies hebben nog steeds een groot belang in de fokkerij, ze worden zelfs breder gebruikt. En vooral de genetische vooruitgang is veel groter. ‘En dat zal ook zo zijn in het Belgisch-witblauwas, het oog en de feeling van de meester hebben hun waarde, maar men heeft er met merkertesten een tool bij.’ Over de toepassing van precisieveredeling of genetische modificatie is hij nog scherper. ‘De Europese richtlijn is nu twintig jaar oud. In die jaren is er veel veranderd, ook de techniek. Wat ook blijkt, is dat verschillende wetenschappers vragen om deze techniek ook te kunnen aanwenden voor de verduurzaming van onze landbouwmodellen. Het is dus dringend tijd dat hierover op een objectieve manier gedebatteerd wordt.’ Dat debat zal ook intern bij CRV gevoerd moeten worden. ‘Nu mag het nog niet in Europa, maar wat doen we als precisieveredeling wel zou mogen? Ook bij onze leden ligt dit debat gevoelig. Je merkt ook dat deze discussie vaak vanuit een eigen achtergrond wordt gevoerd. Maar toch zal het in de toekomst opnieuw op de agenda komen en dan is het goed om als coöperatie een duidelijke visie te hebben samen met de leden.’

Hij wijst op het feit dat onze samenleving hierin niet altijd even consequent handelt en dat precisieveredeling elders in de wereld wel wordt toegepast. ‘We moeten goed beseffen dat er geen hek rond Europa staat voor producten die enkel via het eindproduct worden gecontroleerd. Wij willen soja die niet genetisch gemodificeerd is, maar die gaat dan wel naar andere landen in het veevoer. En vooral, hoe bewijs je dat je iets niet gebruikt hebt? Dat wordt toch steeds moeilijker.’

En nu? ‘Terugplooiën in Dessel’, lacht de melkveehouder. ‘En wat meer fietsen.’ Momenteel ligt er voor Peter Broeckx nog geen nieuwe uitdaging op tafel, maar hij is wel duidelijk. Al wat op zijn pad terechtkomt, zal hij bekijken en evalueren. Een nieuwe uitdaging slaat hij dus niet af. ‘Maar CRV is zowel bestuurlijk als intern klaar voor de toekomst. Daar ben ik gerust in’, sluit hij het gesprek af. |